

Олунньу 1 күнэ
2019 сыл
бээтинсэ
№8 (41)

Редактор колонката

Бүгүңнү хаһыаппыт нүөмэрэ «Саха Саарыннара» конференцияҕа аналлаах. Манна билсирхит «Саха саарыннара» конференция аан бастаан хайдах саҕаламмытын туһунан, Бүлүү улууттан төрүттээх биллиилээх суруналыыстар тустарынан.

Маны таһынан аан дойдуга биллибит фотограф

Алексей Васильев интервьютун ааҕыаххытын сөп. Уонна үгэс быһыытынан «Минньигэстик аһаан» диэн рубрикаҕа «Олох суола» хаһыат редакторын фирменнай бүлүүдэтин рецебын билсирхитин сөп.

Юлия ПЕТРОВА

#####

Гаврильев Иван Иванович, Бүлүү улуунун Баппааайы нэһилиэгэр төрөөбүтэ, суруналыыс, СР үтүөлээх суруналыыһа, өрөспүүбүлүкэ «Кыым» хаһыатын сүрүн эрдээктэринэн үлэтир.

Веревкин Александр Иванович, Бүлүү улууттан төрөөбүтэ, суруналыыс, Россия суруналыыстарын Союһун чилиэнэ, 2001 с. өрөспүүбүлүкэ «Забота. Арчы» хаһыатын сүрүн эрдээктэрэ.

Самсонова Надежда Михайловна, Бүлүү улуунун Халбаакы нэһилиэгэр төрөөбүтэ, суруналыыс, өрөспүүбүлүкэ «Эдэр саас» хаһыатын сүрүн эрдээктэрэ.

Бу интириэһинэй

Биһиги биир дойдулаахтарбыт

Билэбит дуо, биһиги улууспуттан Саха өрөспүүбүлүкэтин биллиилээх суруналыыстара тахсыбыттарын? Кинилэр өрөспүүбүлүкэ улахан хаһыаттарын сүрүн эрдээктэринэн үлэлээбиттэрэ уонна үлэли сылдыаллар. Маны таһынан биһиги Сахабыт Сирин араас улуустарыгар хаһыат эрдээктэринэн ситиһилээхтик үлэли сылдыаллар. Кинилэр тустарынан кылгастык информация биэрдэххэ манньк: **Протопопова Нина Иннокентьевна**, Бүлүү улуунун Чинэжэ нэһилиэгэр төрөөбүтэ, суруналыыс, Россия суруналыыстарын Союһун чилиэнэ, Россия культуратын үтүөлээх үлэһитэ, өр сылларга өрөспүүбүлүкэ «Бэлэм буол», «Кэскил» уонна «Юность Севера» хаһыаттарын сүрүн эрдээктэринэн үлэлээбитэ. **Кондаков Николай Алексеевич**, Бүлүү улуунун Дьөккөн нэһилиэгэр төрөөбүтэ, Советскай Союз Геройа, суруналыыс, ССРС суруналыыстарын Союһун чилиэнэ, Саха АССР телевидение уонна радиотын комитетын сүрүн эрдээктэрэ, **Томский Савва Константинович**, Бүлүү улуунун Чочу нэһилиэгэр төрөөбүтэ, суруналыыс, РСФСР культуратын үтүөлээх үлэһитэ, өр сылларга өрөспүүбүлүкэ «Кыым» хаһыатын сүрүн эрдээктэринэн үлэлээбитэ. **Окошеникова Айталина Валентиновна**, Бүлүү куоратыгар төрөөбүтэ, суруналыыс, өр сылларга СР парламенын «Ил Түмэн» хаһыатын сүрүн эрдээктэринэн үлэлээбитэ. **Гаврильев Чокуур Николаевич**, Бүлүү улуунун Тылгыны нэһилиэгэр төрөөбүтэ, СР радио уонна телевидениетын туйгуна, 2012-2017 сс. өрөспүүбүлүкэ «Саха Сир» хаһыатын сүрүн эрдээктэринэн үлэлээбитэ. Билигин СР сибээс уонна информационнай технологияларын министириин солбуйааччы.

Сонуннар

Кэскиллээх «Саха Саарына»

Быйыл үгэс буолбут «Саха саарыннара» тэрээһин 11 төгүлүн ытыллар. Биһиги «Саха саарыннарын» тэрийээччигин Н.С. Степанов аатынан 3 – с № – дээх Бүлүү орто оскуолатын учууталын Анна Прокопьевна Сыромятникованы кытта кэспэтибит.

«Саха саарыннара» диэн тэрээһин 2008 сыллаахтан саҕаламмыта. Ол иннинэ физико – математическай «Ленский край» форум утум иитэр-үөрэтэр салайааччыта Изабелла Александровна Сивцева, Саха Саарыннарын аатын сүгэр оскуолаларын республиканскай түмсүүтүн үлэлэспитэ. Онно оскуолаларга уол оҕону иитиигэ, улуу киһи аатын сүгэ сылдыар оскуола оҕолоро киһи холбурдугар иитилиэхтээхтэр, - диэн сыал-сорук туруорбуттара. Ким ханнык хайысханнан ону сайыннарар үлэлэтэрин бэйэтэ быһаарар этэ.

Бастаан оскуола директорун Кариус Эдуард Петровиһы кытта сүбэлэһэн баран, Бүлүүгэ саха саарыннарын аатын сүгэр оскуолаар икки ардыларыгар улуу киһи аатын көмүскүүр күрэх ытыллыбыта. Эһилигэр «Саха саарына Николай Саввич Степанов» диэн конференция ытыллыбыта. Ол онтон ыла «Саха саарыннара» диэн улартан, биэр эрэ

киһиэхэ буолбакка улуу дьонно ананан сылын айы ытыллар. Түөртэ регион, үстэ республика таһымыгар буолбута. Ону таһынан сылын айы биэр дакылаат эрэ ааҕыта буолбакка, араас күрэхтэр эбиллэлэр, улартыа турар.

Ол эрэн, атына диэн манна уол оҕону уонна эр киһини кытыннара сатыыбыт, онон сыл айы «Эр киһи учуутал билигин уонна урут» диэн күрэх конференция иһинэн ситимин быспакка буолар. Уонна өссө «Уолан ааҕы» диэн эмиэ буолар. 2018 сыллаахха уоланнар хордарын күрээбэ буолан ааспыта. Онон, сылын айы уол оҕо бары көрүңнэргэ кыттытын ахсаана элбээтэр-элбээн иһэр.

Учууталлар туруорууларынан кыргыттары кытыннарбыппыт 3 - 4 сыла буолла. Былырын, ол эбэтэр 2018 сыллаахха орубуна 10 сыллаах үбүлүөйэ буолбута. Тэрээһин үрдүк таһымга ааспыта. Быйыл да улартыылар бааллар. Кэлин да баар буолуохтара. Дьон бу биһиги тэрээһинигэр сөбүлээн кыттар. Онон билигин да кэскиллээх. Иити үлэтигэр оруола улахан дии саныыбыт. Бу хамсааһын түмүгэр «Биһиги оскуола уол тыннаах» диэн юбилейдаагы конференцияҕа кэлбит дьон маны чопчу бэлиэтээбиттэрэ. Онон уол оҕолорбут иитиллэн, Саха саарыннара буолуохтара диэн эрэлбит улахан.

Кэспэттэ Нарыйа ЯКОВЛЕВА

И.Л. Кондаков аатынан Бүлүү гимназиятын 8 кылааһын үөрэнээччигэ.

Саха Далбар Хотуна

Нина Иннокентьевна Протопопова биһиги республикабыт сайдарыгар, гражданскай общество буоларыгар бэйэтин кылаатын киллэрбит киһинэн буолар. Нина Иннокентьевна биллиилээх суруйааччы, элбэх кинигэ ааптара, убаастанар, холобурбуоларкиһи быһытынан биллэр.

Кини бэйэтин үлэтин саха тылын уонна география учууталынан саҥалаабыта, оҕолору кытта үлэлэхэр дьобурдааба. Онтон 1946 сыллаахха районнай комсомольскай конференцияҕа кини Бүлүү райкомун 2 секретарынан талыллан, салайааччы быһытынан бэйэтин сайыннарбыта. Бу барыта киниэхэ суруналыыс уонна «Бэлэм буол», «Кэскил», «Юность Севера» оҕо хаһыаттарын редакторун быһытынан үлэтигэр улахан көмө буолбута.

Нина Иннокентьевна кырдыаҕас профессиональнай суруналыыс уонна Саха

өрөспүүбүлүкэтин общественной деятелэ, «Бэлэм буол», «Юность Севера» уонна «Кэскил» оҕо хаһыаттарын эрдээктэринэн 1961-2011сс. үлэлээбитэ, «Знак почета», «Дружба народов» орденнар кавалера, РСФСР култууратын үтүөлээх үлэһитэ, Россия үөрэҕириитин туйгуна, Саха өрөспүүбүлүкэтин бочуоттаах гражданина, ЯАСССР култууратын бочуоттаах үлэһитэ, Саха сиригэр государственнай премиятын лауреата, Саха өрөспүүбүлүкэтин «Гражданская доблесть», Софья Сидорова аатынан знак, «Честь. Профессионализм. Достоинство» бэлиэлэрин хаһаайката. Дьокуускай куорат, Бүлүү уонна Нам улууһун Хамагатта нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо, тыыл уонна үлэ бэтэрээнэ, Советскай Союз геройун Н.А.Кондаков оҕдообото.

Кини олунньу 18 күнүгэр 1927 сыллаахха Бүлүү улууһун Чинэҕэ нэһилиэгин Уотту диэн учаастакка бааһынай дьыэ кэргэннэ төрөөбүтэ. Саха государственнай университетин бүтэрэн баран 1958 сыллаахха ахсынны ыйтан саҥалаан «Бэлэм Буол» хаһыат сурук отделыгар сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ. 1961 сыл олунньу ыйтан саҥалаан алтынны 2011 сылыгардиэри, оруобуна 50 сыл, оҕореспубликанскай «Бэлэм буол», онтон «Кэскил» уонна «Юность Севера» хаһыат сүрүн редакторынан үлэлээбитэ.

Протопопова Нина Иннокентьевна аата Россия рекордтарын кинигэтигэр саамай уһуннук үлэлээбит главнай редактор быһытынан кирибитэ.

Нина Иннокентьевна оҕо хаһыатын саамай кырдыаҕас редакторун, оҕо хамсааһынын салайааччытын быһытынан, кимнээҕэр да ураты, оҕо журналистиката сайдарын туһугар, эдэр көлүөнэни иитиигэ бэйэтин улахан, сыаналамат кылаатын киллэрбит киһи буолар. Ону тэнэ кини төрүт Саха сиригэр оҕо хаһыата оҕолорго эрэ буолбакка улахан дьонно эмиэ биллэрин курдук үлэлээбитэ.

Нина Иннокентьевна Протопопова Бүлүү куоратын 380 сыллаах үбүлүөйүгэр дьонун кытары

Матырыйаалы бэлэмнээтэ
Күннэй ВИНОКУРОВА
1 – ғы № - дээх Г.И. Чиряев
аатынан Бүлүү орто оскуолатын
9 кылааһын үөрэнээччитэ

Интервью

Залогом успеха является труд

18 февраля исполнился 91 год со дня рождения Нины Иннокентьевны Протопоповой, журналиста и общественного деятеля Республики Саха (Якутия), главного редактора республиканских детских газет «Бэлэм буол», «Кэскил» и «Юность Севера» в 1961-2011 гг. В память о ней, была установлена мемориальная доска на здании интеллектуально-творческого центра «Кэскил», носящего ее имя. Наш пресс-центр взял интервью у родного внука Нины Иннокентьевны, Васильева Алексея Михайловича, фотографа и заместителя редактора республиканской газеты «Юность Севера».

- Мы все знаем вас как одного из лучших фотографов РС (Я). Почему вы решили заняться фотографией? Когда это началось?

- Началось это все в 2013 году, когда я открыл свой профиль в социальной сети «Инстаграм». Фотографировал все подряд: людей, дороги, здания. Когда количество моих подписчиков возросло, я начал относиться к этому уже более серьезно. Старался, чтобы фотографии получались более красивыми, выразительными. Увлёкся я потому, что в моем распоряжении находилось довольно-таки много свободного времени после работы.

- Трудно ли совмещать работу фотографа с работой заместителя главного редактора газеты?

- Сейчас я работаю заместителем редактора республиканской газеты и фотографирую именно по работе. То есть, я продолжаю работать и корреспондентом, и фотографом. Так что особых сложностей нет, тем более, что коллектив у нас такой, который не ограничивает тебя в твоих возможностях. Если у тебя есть некие творческие идеи, ты обязательно можешь их воплотить в реальность.

- Мы знаем, что вы внук Н. И. Протопоповой и Н. А. Кондакова – известных почетных людей республики, но нашим читателям хотелось бы узнать больше о вашей семье, о родителях, о ваших семейных традициях.

- У нас в семье помимо бабушки два журналиста: это я и моя старшая сестра. Мы с самого детства ходили в редакцию к нашей бабушке. Давно были знакомы с коллективом. В школьные годы, в классе шестом, седьмом, сестра давала мне небольшие задания: написать рассказ, маленькую статью. Писать любил я обычно ужасы про вампиров, зомби. После окончания школы, в студенческие годы подрабатывал в газете «Юность Севера» в качестве корреспондента. При жизни бабушки были очень крепкие семейные традиции, и по сей день мы их очень чтим. Всегда собираемся с нашими родственниками, проводим время на

даче, много общаемся, поддерживаем связь. Мы всегда можем положиться на наших родственников ровно столько, сколько и они на нас. Во многом все это благодаря, конечно, традициям, которые заложили наши бабушки, дедушки.

- Есть ли у вас жизненный девиз и что, по вашему мнению, является залогом успеха?

- Залогом успеха всегда является труд. Необходимо постоянно работать. Важно найти свое любимое дело. Если вы, уже, будучи в школе, твердо решили стать журналистом, то необходимо уже сейчас прикладывать усилия что бы хорошо писать, брать интересные интервью, быть интересным не только в качестве интервьюера, но и собеседником вообще. Для этого вам нужно постоянно практиковаться, работать. Примером этого можно привести мой личный опыт: я занимаюсь фотографией 5 лет – это очень маленький срок, для того чтобы считать себя профессиональным фотографом. Но уже в прошлом году я вступил в союз фотографов Республики, что очень много значит. Я показал себя как достойного фотографа, имеющего свою цель. Каждый день я ходил и снимал, это доставляло мне удовольствие. Чтобы добиться какого-либо успеха в чем-то нужно любить свое дело, работать над этим каждый день, и не думать об успехе.

- Ваши пожелания нашим юнкорам, начинающим фотографам, а также читателям.

- Начинающим журналистам нужно определиться с тем, на какие темы им прежде всего нравится писать, потому что у каждого человека есть свои увлечения: кому-то нравятся быть репортером, быть в курсе событий, кому-то нравится брать интервью, другим нравятся писать аналитические статьи. Главное, чтобы ребенок уже сразу определился, что ему интересней всего, и уже начал работать в этом направлении. Также необходимо грамотно и интересно писать, читать больше книг, расширять свой кругозор, меньше зависать в социальных сетях. Фотографам необходимо каждый день фотографировать все, что ему нравится, все что ему кажется интересным: одноклассников, одноклассниц, дома, помещения, спортивные мероприятия. Не задумываться красиво это или нет, важен ваш энтузиазм, личный интерес. Немаловажно находить и выходы из сложных ситуаций.

На первом месте ставьте только свои собственные приоритеты, делайте это только для себя. К примеру, моя бабушка, Нина Иннокентьевна, приходя домой с работы, после ужина, всегда садилась за свой рабочий стол писать книги. Я всегда восхищался ею. Она прожила очень долгую жизнь, и до конца своих дней, она продолжала сохранять свой рассудок, не теряя самого главного. А все потому, что она постоянно работала над собой, никогда не останавливалась. Для меня она всегда была тем человеком, к идеалу которого надо стремиться.

Өйдүөбүннүк сэргэ

Биһиги сайын «Репортер» сайынны оскуолаба дьарыктаммыпыт. Онно биир ураты тэрээһининэн буолар биллиилээх суруналыыс, өр сылларга «Кыым» хаһыакка редактордаабыт Савва Константинович Томскай төрөөбүт дойдутугар өйдүөбүннүк сэргэни туруоруута.

алаадынан уонна итии чэйинэн күндүлээтилэр. Бу кэннэ Гаврил Иосифович Чиряев музейыгар сырыттыбыт. Музей дириэктэрэ Михаил Семёнович Томскай Чиряев олобун туһунан интэриэһинэй

Сарсыарда эрдэттэн айаннаан Кыаданда диэн дэриэбинэбэ кэлбиппит. Савва Константинович төрөөбүт өтөбөр кинилиин алтыспыт дьон уонна кини аймахтара - Томскай В., Томская М. Н., Томскай К. М. кэлбиттэр этэ. Интириэһинэйэ диэн өссө кини курдук ааттаах сиэн аймаҕа Санкт-Петербурга үөрэнэр Савва Константинович Томскай баар эбит. Кыаданда кырдыаҕас олохтооҕо Томскай Д.Г. Савва Константинович туһунан ахтан – санаан ааста. Бу кэнниттэн бары көмөлөөн өйдүөбүннүк сэргэни туруордубут.

баҕайытык кэпсээтэ. Кыаданда кыра эрэри хас да саха улуу саарыннара төрөөбүт дойдулара эбит: биллиилээх политик, салайааччы Чиряев Гаврил Иосифович, этно - педагог Чиряев Константин Спиридонович уонна Савва Константинович Томскай. Бу тэрээһини иилээн – сабалаан ыппыттары Чочу нэһилиэтин дьаһалтата уонна «Олох суола» хаһыат редакцията.

Онтон саха балаҕаныгар биһигини арыылаах

Рита ИВАНОВА, Бөтүг орто оскуолатын
5 кылааһын үөрэнээччитэ

Минньигэстик аһаан!

Бүгүн биһиги рубрикабытыгар ыалдьыттыыр улуустаагы «Олох суола» хаһыат эрдээктэрэ Василий Мандаров. Кини бэйэтэ сөбүлээн астыыр бүлүүдэтин эрэсиэбин билиһиннэрэр.

Начыыннаах ыһаарыламмыт собо

Собону хатырыктыгы уонна ыраастыгы. Искэбин туспа луугу кытта ыһаарылыгы. Манна буспут рис курууппа эбэбин, туустуугун – тумалыгы. Бу бэлэмнээбит начыыннынан балык иһин толоробун. Собо сиһин быһаҕынан кыратык бысталыгы. Оччоҕо ыһаарыланар бириэмэтигэр

сиһин унуохтара уулан хаалаллар. Собону икки өттүттэн соһунан биһэбин (майонезка «Вегетаны» эбэбин). Балыгы туустаабаппыт.

Оһох тимир лиһигэр арыннан биһиллибит пергамент кумааҕыга балыктары уурабыт. Онтон духовкаҕа саһарчы буһуор диэри туруорабыт. Оһох 240 кыраадыска туруохтаах. Минньигэстик аһаан!

Матырыйаалы бэлэмнээтэ Олеся Филиппова

2 -с № - дээх Г.С. Донской аатынан
Бүлүү орто оскуолатын 11 кылааһын үөрэнээччитэ.

Хаһыаты таһаардылар: редактор - Юлия Петрова, редакторы солбуйааччы - Күннэй Егорова, верстканы онгордо - Александр Софронов, кэрэспэндьиннэр - Күннэй Винокурова, Олеся Филиппова, Нарыйа Яковлева, Рита Иванова. Салайааччы - Дорофеева Кыдана Владимировна.